

Oversigt

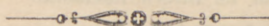
over det

Kongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger

og

dets Medlemmers Arbejder

i Aaret 1844.

Af

Conferentsraad og Professor **H. C. Ørsted**,
Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd, Selskabets Secretair.

Nr. 8.

Mödet den 13de December.

Dr. Krøyer meddeelte en Notice, betræffende en ikke ubetydelig Forøgelse af den grønlandske Fiskefortegnelse.

Ifølge den, ved Etatsraad *Reinhardt* i Aaret 1838 bekendtgjorte Revision af Grönlands Fiskefauna beløb Arternes Antal sig (de i Til lægene omtalte medregnede) til 64. Senere har Etatsraaden hertil föjet fire Arter, og Antallet af de grønlandske Fiske stiger altsaa til 68; hvoraf dog endeel endnu ere usikre, eller trænge til nærmere Under søgelse, enkelte endog synes at maatte udgaae (til Ex. *Cyclopterus minutus*, der kun er Ungen af *Cyclopterus Lumpus*). *Krøyer* seer sig for Öjeblikket istand til at foröge Fortegnelsen med fem, eller maaskee sex, nye Arter (omtrent $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ af det hele hidtil bekiendte Antal), hvilke for den allerstörste Deel skyldes den af Grönlands Fauna meget fortjente Capitain *Hollböll*. Arterne ere fölgende:

1) *Aspidophorus spinosissimus* Kr. Da denne Art allerede er

beskrevet i det sidstudkomne Hefte af naturh. Tidsskrift, vil det være tilstrækkeligt at henvise dertil.

2. *Lycodes perspicillum* Kr., udmærket ved en lys Grundfarve og mørke Baand, samt ved to, Öjne lignende, Pletter paa Hovedets Pandeflade, hvilke have givet Anledning til Artsbenævnelsen. Endvidere adskiller den sig fra de tidligere bekendte Lycodes-Arter ved ringere Straaletal i Finnerne, større Öjne o. s. v.

3. *Lycodes nebulosus* Kr.? Da Grændserne for Artsafvexlingen endnu ikke kunne ansees for fastsatte i Slægten Lycodes, maa det lades uafgiort, om den betegnede Fisk virkelig er en ny Art, eller muligen kan henføres under en af de tilforn bekiendte. I adskillige Henseender nærmer den sig til Lycodes VahlII.

4. *Anarrhichas denticulatus* Kr., bestemt forskiellig fra den eneste, hidtil sikkert bekjendte nordiske Art, An. Lupus. Den udmærker sig saavel ved Hovedets Form som ved Tændernes store Antal og spidse Form. Efter denne sidste Omstændighed kunde man maaskee formode, at den er identisk med den af *Glahn* beskrevne Söulv, som *Fabricius* ikke havde Leilighed til at undersøge, men optog som Varietet af den almindelige Söulv under Navnet An. minor. Imod denne Formodning synes imidlertid saavel Farven at stille sig, som dens overmaade betydelige Störrelse, hvori den endog langt overgaaer An. Lupus.

5. *Ceratias Holbölli* Kr., en i flere Henseender höist mærkelig Erhvervelse for den grønlandske Fiskefauna: först fordi den henhörer til en, i sine allerfleste Led tropisk Familie, *de Armfnnede*, af hvilken den grønlandske Fauna hidtil ingen Art besad; dernæst, fordi dens Organisation i flere Punkter afviger saa væsentligt fra de hidtil opstillede Slægter af denne Familie, at den bestemt maa betegnes som Forbillede for en ny Slægtsgruppe; og endelig, fordi den er en ny Bekræftelse paa en, allerede for en Deel Aar siden af Forf. fremsat Bemærkning, at nærstaaende og beslægtede Former i de polare Have ofte naae en større Masseudvikling end i de tropiske. Medens alle i de sydligere Have forekommende Arter af Familien ere smaae, eller höist af Middelsstörrelse, höre derimod *Lophius piscatorius* og *Ceratias Holbölli* til de større Fiske og ere denne Families Kiemper.

6. *Macrurus Strömii* Reinh., en Art, som ikke er ny for Videnskaben, men kun for Grönlands Fauna. Allerede for adskillige Aar

tilbage godtgjorde Etatsraad *Reinhardt*, at der i Norden forekomme to distincte Arter af Slægten *Macrurus*, een ved den norske Kyst (*M. Strömii*) og en anden (*M. Fabricii*) ved den grønlandske. For ikke ret længe siden har *Sundevall* udgivet en lille Afhandling om *Macrurus*-Arterne, hvori vises, at den grønlandske Art, eller *M. Fabricii*, ogsaa træffes ved Norges Kyst. Og da nu *Kröyer* har erholdt et Exemplar af den norske Art fra det sydlige Grönland, bliver det endelige Resultat, at begge Arter ere fælleds for begge de nævnte Localiteter.

I samme Möde meddeelte Conferentsraad *Örsted* et Par korte Bemærkninger.

Den første angik en Virkning, som det Ringsystem, hvoraf Saturn er omgivet, maa udöve paa Vindforholdene i dens Atmosphære. Som bekjendt omgiver dette Ringsystem Planeten fritsvævende i dens Æqvators Plan, og har, de smaa Mellemrum iberegnete, en samlet Brede af mere end 6000 Miil, hvorhos den indre Rand har en Afstand af næsten 4600 Miil fra Planetens Overflade. Medens den ene Halvkugle af Planeten har Sommer vil derfor en stor Deel af den anden ligge i Skygge. Denne Skygge vil udstrække sig over et bredt Bælte af den vinterlige Halvkugle, men ikke i lige Tid over alle dets Dele. I dette Bælte, som løber parallelt med Planetens Æqvator, vil Mörket vare længst mellem den 23° og 24° fra Æqvator, nemlig over een Trediedeel af Uranusaare, eller omtrent 10 Jordaar. Forskjællen paa Varmegraden i den gennem mere end 14½ Jordaar opvarmede Deel paa den ene Side, og den forholdsviis nærliggende kolde Strækning, som har en saa uhyre lang Natvinter, maa være meget betydelig. Af dette velbekjendte Resultat følger, at der i de lavere Luftegne maa foregaae en meget stærk Tilstrømning af fortættet Luft fra den koldeste Deel til den varmeste, og omvendt i de höiere Luftegne fra de varmere til de koldere. Ved Planetens Omdreining maa den Luft, som nær Overfladen strømmer fra den vinterlige Halvkugle hen mod Æqvator, faae en östlig Retning, som formedelst Planetens mere end 9 Gange større Radius og mere end dobbelt saa hastige Omdreining maa erholde en stor Virksomhed i